

№ 02-07/1 від 02 липня 2020р.

ГОЛОВІ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ
РЕФОРМ
ЗЕЛЕНЬСЬКОМУ В. О.

01220, ВУЛ. БАНКОВА, 11, м. КИЇВ

Щодо стимулюючого тарифоутворення

Шановний Володимире Олександровичу!

Цим листом Громадська спілка «Розумні електромережі України» висловлює Вам свою глибоку повагу, та вітає Вас з початком діяльності у якості Голови Національної ради реформ – консультативного органу, який опікуватиметься питаннями стратегічного планування та узгодження позицій щодо стратегії реформ в Україні.

Як нам стало відомо, 30 червня поточного року було проведено перше засідання Національної ради реформ в оновленому складі.

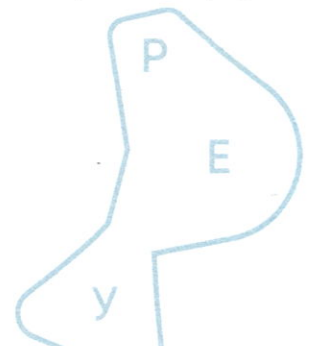
В свою чергу, Громадська спілка «Розумні електромережі України», яка є новоствореним об'єднанням юридичних осіб як приватного, так і державного сектору економіки, які здійснюють діяльність у сфері розподілу електричної енергії, хоче привернути Вашу увагу до ситуації із впровадженням в Україні стимулюючого регулювання для операторів систем розподілу (далі – ОСР), вирішення якої, на нашу думку, лежить у площині повноважень Національної ради реформ.

В обґрунтування важливості питання впровадженням в Україні стимулюючого регулювання для операторів систем розподілу зазначимо таке.

Громадська спілка активно взаємодіє з органами, що здійснюють регулювання та державне управління в енергетиці, іншими органами державної влади та місцевого самоврядування у питаннях нормативно-правового врегулювання загальних засад розвитку та функціонування ринку електроенергії України.

Зокрема, Громадською спілкою організоване та проведене широке обговорення серед наших членів та інших ОСРів питання введення стимулюючого регулювання для ОСР та проекту постанови НКРЕКП «Про внесення Змін до деяких постанов НКРЕ та НКРЕКП» (зміни до постанови НКРЕ від 11 липня 2013 року № 899 «Про затвердження Порядку визначення регуляторної бази активів суб'єктів природних монополій у сфері електроенергетики», постанови НКРЕ від 23 липня 2013 року № 1009 «Про встановлення параметрів регулювання, що мають довгостроковий строк дії, для цілей стимулюючого регулювання», Постанови НКРЕ від 26 липня 2013 року № 1029 «Про застосування стимулюючого регулювання у сфері передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами», постанови НКРЕКП від 05 жовтня 2018 року № 1175 «Про затвердження Порядку встановлення (формування) тарифів на послуги з розподілу електричної енергії»).

Методологія стимулюючого тарифоутворення була напрацьована ще в 2013 році, однак до цього часу модель RAB-регулювання залишається не впровадженою для операторів систем розподілу на території України. На нашу думку, це пов'язано з відсутністю об'єктивної та виваженої моделі параметрів регулювання, метою якої було б забезпечення балансу інтересів компаній, що надають послуги з розподілу електричної енергії,

інвесторів, що зацікавлені у поверненні капіталу, та споживачів, які хочуть отримувати якісну та стабільну електроенергію за прийнятними цінами.

RAB-тарифи за умови правильного впровадження стимулюють операторів систем розподілу до скорочення витрат і модернізації мереж. Досвід розвинених країн свідчить про високу ефективність стимулюючого регулювання. Наприклад, Великобританії вдалося удвічі скоротити витрати розподільчих компаній і тарифи на передавання електроенергії за 15 років. У Румунії зношеність активів зменшилася із 75 % до 48 % протягом 2004-2011 років.

Крім того, у розвинених країнах RAB-тарифи надаються з метою покращення якості послуг: зменшення кількості відключень споживачів, покращення якості електроенергії. Однак стимулююче тарифоутворення - складний інструмент. Для досягнення таких результатів його потрібно належним чином впровадити.

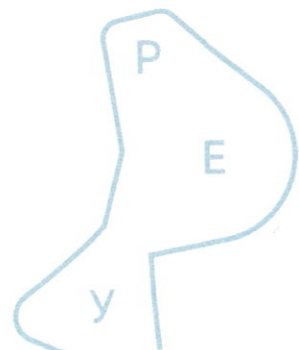
Хочемо наголосити, що Громадська спілка та її члени зацікавлені у впровадженні стимулюючого регулювання для операторів систем розподілу, в тому числі, але не виключно через позитивний вплив на рейтинг України в Doing business. Попри те, що Громадська спілка консолідувала позицію учасників ринку, що надають близько 70 % послуг з розподілу електричної енергії, органи державної влади та міжнародні інституції, що задіяні в процесі розробки методології стимулюючого регулювання на сьогоднішній день не мають єдиної моделі для переходу операторів систем розподілу на RAB-тариф.

За результатами опрацювання проекту регуляторного акту – постанови НКРЕКП, що розміщений для відкритих обговорень 29.04.2020 на сайті НКРЕКП, Громадська спілка та її члени, вбачають наступні негативні наслідки від такої методології, а саме:

1. Незначний ріст інвестицій в електроенергетичну інфраструктуру в порівнянні з «cost+» (до 30%), що не дозволить виконати показники якості та знизити технологічні втрати електроенергії.
2. Норма прибутку для старої бази активів - 1%, для нової бази активів - 15% на базу активів неприйнятна для інвесторів, як нових так і вже існуючих і ставить під загрозу приватизацію належних державі пакетів акцій операторів систем розподілу. Дані параметри не покращують умови інвестування в Україні, та ніяк не співвідносяться до ставок ОВДП, кредитів, депозитів.
3. Прибуток та амортизація нараховуються тільки через два роки після введення активів в роботу.
4. Запропонована методологія протирічить міжнародній практиці.

Громадська спілка довела до відома НКРЕКП при зустрічі яка мала місце ще 05.05.2020 консолідовані пропозиції членів спілки та низки ОСРів, з якими Громадська спілка співпрацює з даного питання. Пропозиції полягали у наступному:

1. **Питання нової та старої бази активів.** Пропозиція не розділяти регуляторні бази активів на нову та стару, а розраховувати одну базу активів, як це відбувалося в абсолютній більшості країн.

2. **Ставки (норми прибутку).** Показник WACC має бути визначений як ставка на регуляторну базу активів. Перерахунок WACC має здійснюватися або раз на рік, або кожен раз перед початком регуляторного періоду. Практично в усіх країнах одна норма прибутку застосовується к єдиній базі активів.

3. **Питання визначення терміну «Регуляторна база активів».** Всі інвестиції в основні засоби ОСРа (крім плати за приєднання) – мають обраховуватися як кошти, за рахунок яких була створена регуляторна база активів.

4. **SAIDI та технологічні втрати.** Строки зменшення показників SAIDI та технологічних втрат у визначені Комісією строки є неможливим (за 5 років). За 8-10 років оператори систем розподілу зможуть показати істотний прогрес, а його конкретні показники будуть залежати від обсягу інвестицій, а інвестиції від параметрів регулювання (норми прибутку)

5. **Погодження інвестиційних програм.** НКРЕКП має погоджувати лише перспективний план розвитку мереж, а не інвестиційну програму на конкретний рік з постатейним контролем і пріоритетами по розділам інвестиційної програми, які директивно встановлює НКРЕКП.

При цьому в автоматизацію, нові технології, розумні лічильники коштів залишається обмаль. А це напряму впливає на **SAIDI та технологічні втрати**. ОСРи не можуть виконати вимоги НКРЕКП стосовно зменшення показників SAIDI та технологічних втрат якщо НКРЕКП не дасть можливість ОСРу самостійно визначатися з об'єктами для інвестування.

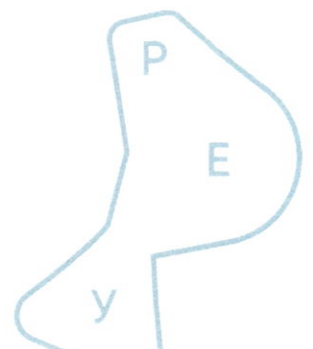
6. **Повернення норми прибутку.** Пропозиція Громадської спілки нараховувати норму прибутку в поточному році інвестування. На наступний рік корегування тарифів (у випадку невиконання ОСРами задекларованих інвестицій).

7. **Порядок контролю Регулятором діяльності ліцензіата.** Необхідно розробити новий порядок з урахуванням запровадження RAB-тарифу.

8. Розглянути можливість комплексного **вирішення питання довгострокового кредитування** ОСРів через державні банки шляхом розроблення комплексної державної програми. Фактично таким чином держава буде стимулювати розвиток ОСРів, суміжних з ними галузей, а також державного банківського сектора.

Підсумовуючи вищенаведене, хочемо зацентувати увагу, що у випадку запровадження моделі, яку пропонує НКРЕКП жоден з ОСРів, що були залучені до процесу обговорення методології НКРЕКП (а це суб'єкти, що надають близько 70 % послуг з розподілу від їх загальної кількості) не виявить бажання переходити на таку методологію, що протирічить міжнародній практиці та економічному сенсу.

Хочемо також зазначити, що позицію Громадської спілки стосовно необхідності запровадження стимулюючого тарифоутворення в Україні, безапеляційно підтримує Фонд державного майна України, про що було повідомлено його представником під час заходу з нагоди презентації дослідження на тему «Вплив запровадження RAB-моделі у розподільчих електромережах на вартість електроенергії для різних груп

споживачів і економіку України», здійсненого державним підприємством «Укрпромзвнішекспертиза» на замовлення Громадської спілки.

Також, немаловажним є той факт, що необхідність впровадження стимулюючого тарифоутворення, з урахуванням позиції учасників ринку, підтримують нарівні з профільним міністерством та Мінекономіки, і низка неурядових організацій, серед яких Європейська бізнес асоціація, Центр економічного відновлення та низка інших.

Забезпечення впровадження єдиної, узгодженої державної політики реформ в Україні та налагодження ефективного механізму взаємодії державних органів та інститутів суспільства заради досягнення консенсусу у питаннях впровадження реформ - такі основні завдання ставить перед собою Національна рада реформ.

У зв'язку з цим, Громадська спілка, маючи на меті сприяння створенню умов для залучення інвестицій в енергетичну галузь, розвитку та еволюції ринку електричної енергії, звертається до Вас, шановний Володимире Олександровичу як Голови Національної ради реформ з проханням не залишатися осторонь такого важливого для нашої країни питання як перехід на стимулююче тарифоутворення, адже запропоновані Громадською спілкою та її членами пропозиції, у разі їх врахування та запровадження стануть потужним поштовхом розвитку української економіки, оскільки в часи рецесії саме інфраструктурні проекти можуть стати поштовхом для економічного зростання.

Будемо вдячні за врахування нашої позиції та залучення Громадської спілки та членів спілки до обговорення вищезазначеного питання.

**З повагою,
Виконавчий Директор**

О. С. Візір

